

Italië is van heel andere orde dan Griekenland

2011/90
21, 11, 2011

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Historisch onderzoek toont aan dat Italië lang een agrarische economie is gebleven waarbij in 1914 nog de helft van het bruto binnenlands product in de landbouw gegenereerd werd (tegen slechts 14% in België). Ondertussen zijn de Belgisch-Italiaanse verhoudingen toch geëvolueerd naar deze van twee belangrijke postindustriële economieën. Deze economische relaties hebben echter een grote klap gekregen met de recente economische crisis waarvan ze allesbehalve al geheel van zijn hersteld.

Tegenover de top van de economische cyclus was in het dieptepunt van de crisis de Belgische export gedaald met 35 miljard euro. Al goed kende onze uitvoer binnen de Europese Unie vervolgens een herstel zodat de teller eind 2010 nog slechts in het rood stond met 19 miljard euro. Als de Belgische economie er niet in was geslaagd om het voorgaande verlies gedeeltelijk terug weg te gommen was de broodwinning van vele landgenoten in gevaar gekomen. In 2011 slaagden we er vervolgens in om verder aan te knopen met het her-

stel van de buitenlandse handel maar momenteel pakken zich opnieuw veel donderwolken samen die erop wijzen dat we aan de vooravond staan van een al dan niet milde recessie.

Terwijl er op termijn goede hoop is dat de Belgische bedrijven opnieuw een mooie expansie zullen kennen op de Duitse afzetmarkt, is dat veel minder waarschijnlijk op de Zuid-Europese afzetmarkt. De Belgische uitvoercijfers naar Griekenland zijn er uiteraard het ergste aan toe: na de daling met 19% in 2009 gin-

De Belgische export naar Italië ligt nog steeds 17% onder het topniveau tegen een kleinere handicap van zowat 10% voor de grote drie, namelijk Duitsland, Frankrijk en Nederland.

gen ze het jaar erop nogmaals met 15% onderuit. Toch moet een ander in perspectief geplaatst worden. Eind 2010 was onze uitvoer naar Griekenland met een derde of met 500 miljoen ge-

krompen tegenover 2007. Onze handel met Italië daalde over dezelfde periode echter met maar liefst 1800 miljoen euro. Terwijl de an-

dere grote handelspartners na de diepe daling vervolgens opnieuw meer Belgische producten importeerden, was deze herstelbeweging voor de Italiaanse invoer van onze goederen en diensten veel kleiner zodat de Belgische export naar Italië nog steeds 17% onder het topniveau lag tegen een kleinere handicap van zowat 10% voor de grote drie, namelijk Duitsland, Frankrijk en Nederland.

Italië wordt vandaag beschouwd als de vitale dominosteen voor Europa welke onder geen beding mag vallen omdat het land te groot is om door externen gered te worden; Ook voor de Belgische bedrijven is het land van een heel andere orde dan het kleine Griekenland. 35% van onze export naar Italië bestaat uit chemische producten met in dezelfde cluster ook kunststof en rubber. De andere cluster producten die Italië in

grote mate van ons land afneemt, zijn optische toestellen, machines, elektronisch en vervoermateriaal. Zonder verrassing importeren wij op onze beurt opvallend veel Italiaanse voeding en textielwaren.

Die intense banden tussen de Belgische en Italiaanse economie uiten zich bijvoorbeeld ook in de aanwezigheid van maar liefst 473 filialen van Belgische ondernemingen in Italië tegen bijvoorbeeld 183 in Portugal en slechts 74 in Griekenland.

Bovenstaande analyse nuanceert de bijna uitsluitende aandacht die vandaag uitgaat naar de problematische blootstelling van Belgische banken aan de Italiaanse schuldenproblematiek. Nuanceren betekent echter niet dat we deze explosieve situatie kunnen wegrelativeren. Dat zou in de huidige omstandigheden waar net een Belgische systeembank genationaliseerd diende te worden ook geheel onverantwoordelijk zijn. De situatie is dan ook erg explosief als we observeren dat de rente op Italiaans staatspapier boven het kritische niveau van 7% is uitgekomen. Tot voor kort werd 44% van het papier door niet-residenten opgenomen. Als deze buitenlandse vraag verder opdroogt, dan gaat er volgend jaar een financieringskloof te voor-

schijn komen van meer dan 150 miljard euro. In Italië is men zoals eerder in Griekenland ondertussen naarstig op zoek naar onderpand om het vertrouwen van buitenlandse financiers te versterken. Dit betekent dat er dringend nood is aan een geloofwaardig beleid van diepgaande structurele hervormingen. Dat Berlusconi hiertoe nog voldoende autoriteit beschikte, geloofde uiteindelijk niemand meer zodat de Italiaanse Mr. Teflon dan ook eindelijk het onderspit heeft moeten delven.

Paradoxaal genoeg kan de toenemende druk op Italië gedeeltelijk verklaard worden door het zogenaamde ultieme reddingsplan dat eind oktober door de Europese leiders werd voorgesteld. Verborgen in dat plan zat immers de maatregel dat soevereine schuld nu herschikt kan worden zonder dat dit een zogenaamde kredietgebeurtenis inhoudt voor de fameuze "credit default swaps". Dit betekent dat de houders van ondermeer Italiaans staatspapier niet kunnen

terugvallen op een verzekering als de schuldenaar voor een stuk in gebreke blijft. Het einde van die illusie zet nu meer en meer banken zoals Société Générale en BNP Paribas aan om hun PIGS-papier de deur uit te gooien.

Italië heeft vooral nood aan betere economische prestaties dan in het voorbije decennium. Hiertoe zijn structurele hervormingen nodig op het vlak van pensioenen, belastingsbeleid arbeidsmarkt, innovatie en diets meer. Ook op dat vlak hebben we dus gemeenschappelijke belangen maar ook uitdagingen.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur